

Debatten rundt opptakskriterier

Rådets vedtak må følges

Astri Vannebo

JournalistMaster of Management

Om Profesjonsrådet skal ha noen eksistensberettigelse, så må rådene det gir, følges, mener Siri Gullestad. Hun frykter at vi ellers kan ende opp med et supperåd.

TYNGDE: Skal være noen mening i å benytte samfunnsmidler til Profesjonsrådets arbeid, så må det være et poeng at rådene får en tyngde, ellers mister ordningen mye av hensikten, mener Profesjonsrådets leder, Siri Gullestad. Foto: Arne Olav L. Hageberg

Siri Gullestad leder i dag Profesjonsrådet for psykologiutdanningene. Fakultetsstyreren fra Oslo deltok i kraft av dette på fakultetsstyremøtet ved Universitetet i Bergen, hvor flertallet gikk imot Profesjonsrådets anbefaling. Hennes tilstedeværelse i Bergen satte sinnene i kok hos en del styremedlemmer, blant andre Ståle Pallesen og Helge Holgersen. Også oppfølgingsbrevet hun skrev til rektor ved Universitetet i Bergen i etterkant av møtet har provosert. Debatten har gått både her i Tidsskriftet og i nettavisen På Høyden.

Stor nasjonal interesse

– Her er det ikke snakk om noe overgrep eller kupp mot demokratiet fra rådets side, sier Gullestad.

Nasjonalt profesjonsråd utgår fra Universitets- og høskolerådet og er sammensatt av representanter for de fire profesjonsuniversitetene og studentrepresentanter; i tillegg deltar representanter fra Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Norsk Psykologforening som observatører. Nasjonalt profesjonsråd skal gi råd i overordnede faglige

og fagpolitiske spørsmål – som kvalitetssikring av profesjonsutdanningen, faglige standarder og opptakskrav – på tvers av de ulike profesjonsuniversitetene.

– Spørsmålet om seksårige fullstendig integrerte utdanningsløp er eksempel på en sak av stor nasjonal interesse som ved flere anledninger har vært drøftet av Profesjonsrådet. Rådet som vi ga, var å gå over til et reelt 6-årig integrert løp. Vi åpnet også for lokale tilpasninger. Nylig har Psykologisk institutt i Trondheim fulgt rådet og vedtatt å gå inn for Samordna opptak. Poenget er at også Profesjonsrådet er et demokratisk organ. Vi er begge demokratiske organer. Så her står demokrati mot demokrati, sier Gullestad.

Rådets eksistensberettigelse

– *Bør Profesjonsrådet kunne instruere universitetene?*

– Nei, ikke instruere. Vårt mandat er å gi råd. Men jeg mener det ligger implisitt at om Profesjonsrådet skal ha noen eksistensberettigelse, så må rådene følges. Det brukes betydelige samfunnsressurser på at vi møtes og bruker tid på dette. Rådet utgår fra fagmiljøene. Dette er ikke en utenfra-kontroll, men en egenstyrt forvaltningskontroll. Vi har fått delegert en autonomi til å forvalte fagets utvikling. Om rådet ikke tas på alvor, kan det jo fort bli bare et supperåd!

– *Hvem inviterte deg til Bergen?*

– Jeg syntes selv det var naturlig at jeg som leder av Profesjonsrådet var til stede, og dekana Gerd Kvale mente det var viktig at fakultetstyret ble gitt mulighet til å stille oppklarende spørsmål direkte til meg, siden saken hadde et nasjonalt utspring. Kvale hadde i forkant orientert om at det var delt stemning i Bergen. Presidenten i Psykologforeningen deltok også for å kunne besvare spørsmål i nasjonalt perspektiv, siden Profesjonsrådet i prinsippprogrammet hadde vedtatt å gi råd til universitetene om å endre opptaksordning.

– *Saken oppfattes åpenbart som veldig stor. Hadde du forutsett den voldsomme temperaturen?*

– Nei. Ikke minst fordi det i Bergen jo ble lagt frem et kompromissforslag der en foreslo å iverksette en prøveordning med direkte opptak om høsten og nåværende ordning i vårsemesteret for å kunne gjøre seg erfaringer som begge sider etterlyste, har det vært rart å observere det følelsesmessige engasjementet. Jeg ble veldig overrasket.

Uryddig situasjon

Mot slutten av brevet nevner Gullestad det som kan ha vært selveste tennpluggen: at det lokale perspektiv står imot det nasjonale. Hun skriver også at dette representerer en styringsmessig sett uryddig situasjon.

– Jeg kan forstå at min setning om det nasjonale kontra det lokale kan ha virket provoserende, for så vidt jeg vet, har ikke Profesjonsrådet tidligere gitt råd på denne måten. Det er en ny situasjon. Og min mening var ikke å uttrykke skepsis til det lokale demokrati. Men nå er situasjonen at Profesjonsrådet *har* gitt et råd, og da kommer spørsmålet om hvordan vi ser Profesjonsrådets rolle på dagsordenen. Jeg synes uttrykket «styringsmessig uryddig» beskriver den situasjonen som nå foreligger. Vi må spørre oss hva et «råd» egentlig betyr i vår sammenheng.

– *Du avslutter brevet med å be rektoratet om deres synspunkter på saken. Noen vil nok likevel komme på den tanken at du her forsøkte å få overprøve et demokratisk vedtak ved fakultetet.*

– Jeg ønsket meg først og fremst noen refleksjoner omkring forholdet. Jeg instruerte i alle fall ikke rektor om å bruke sin makt. Jeg ber om refleksjoner.

– *Får denne historien noen følger for ditt lederskap av Profesjonsrådet?*

- Nei, jeg ser saken mer som en utfordring for Profesjonsrådet, som en anledning til å diskutere hvordan vi skal forstå vår egen rolle, og til å reflektere over denne rollen.
- *Men vil du fortsette som leder for et eventuelt «supperåd»?*
- Nå er det ikke sånn at jeg er valgt som leder. Ledelsen går på omgang. Da det var Oslos tur til å ta ledelsen, ble det også min tur, i kraft av min rolle som leder for Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo, noe som også forklarer at jeg skrev brevet på Universitetets brevpapir.

Svekket autoritet?

- *Du skriver i brevet at «når Profesjonsrådet nå har fattet et vedtak i denne saken, ligger det som en implisitt forutsetning at dets råd vil bli fulgt av medlemmene». Dette med –implisitt forutsetningi, er det din tolkning, Profesjonsrådets tolkning, eller står det skrevet noe sted?*
 - Det er *min* tolkning. Profesjonsrådet har ingen reell makt. Jeg mener imidlertid at om det skal være noen mening i å benytte samfunnsmidler til dette arbeidet, så *må* det være et poeng at rådene får en *tyngde*, ellers mister ordningen mye av hensikten. Jeg mener at om institusjoner, som selv er «eiere» av Profesjonsrådet, oppfatter det som «utidig» at Profesjonsrådet gir råd, ja, da mener jeg de ikke helt har skjønt poenget med å ha et profesjonsråd.
 - *Du skriver videre at «hele Profesjonsrådets autoritet hviler på at dets nasjonale stemme blir respektert». Vil du si at denne autoriteten etter dette er svekket?*
 - En kan vel også spørre seg hvilken autoritet det *har* hatt. Vi har jo aldri opplevd en situasjon som denne før. Jeg mener rådets autoritet burde veie tungt, og at råd ikke kan avfeies som irrelevante. Enkelte debattanter gir uttrykk for at de anser dette som innblanding i lokale saker. I så fall er en jo imot hele ordningen, og mener kanskje til og med at det ikke skal være nasjonale standarder for psykologiutdanningen?
 - *Er denne saken blitt en prøvestein for rådets autoritet?*
 - En prøvestein, ja, det er vel *det* den er blitt!
 - *Er det tenkelig med en profesjonsutdanning uten et profesjonsråd?*
- Det er klart, en kan også tenke seg en modell uten profesjonsråd, men jeg mener ordningen med profesjonsråd er god. Til en profesjon hører både rettigheter og plikter. For å kunne oppfylle samfunnsoppdraget må utdanningsløpet bygges slik at kvaliteten sikres, og at det bak tittelen psykolog ligger omtrent samme kompetanse uansett hvor utdanningen kommer fra. Det ligger noe veldig hensiktsmessig i dette at det ikke bare er lokale valg som tas, men at det finnes en nasjonal konsensus om hva som ligger i en profesjonsutdanning, slik det eksempelvis er for medisinerutdanningen.